

unibertsalismo-asmoz eta ustez predikatzen bait dituzte jarraikariek. *Jesukristok bere ikasleak bidali zituen Herri guztiei bere irakatsiak zabaltzera. Azkar zabaldu zen *kristautasuna Erromako inperioan. Kristau-Eliza guztiek, eta bereziki Katolikoak, hartu dute gogoz misio-ekintza.

Mahomet-ek, berriz, argi eta garbi jar-zen du *Koran-en, "fedegabeak" islameratze-ko eginbidea. Oso bizkorra izan zuen hedape-na lehen mendean. Budismoaren misio-ekintza Asoka erregeak (K.a. III. mendean) bideratu zuen, Tibet-era eta Sri Lanka-ra *misiolari-ak bidaliz. Baina *dharma budistak barnean daramatza unibertsalismo-ustea eta misio-as-moa hasieratik. Mende luzetan misio-ekintza gelditurik eduki du, hala ere; XX. mendean berriztatu du, kristautasunari eta mendebal-deari aurre egiteko.

Kristautasunak, judaismoaren *sekta gisa abiatu zenez, bere zalantzak izan dituen hasieran jentil-herrietako misio-ekintzari buruz. Baina S. Pauloren eraginez batez ere, eta Jerusalemgo Kontzilioaren ondoren, era-bat garaitu zituen hasierako zalantzak. San Paulok xedatu zituen, beraz, kristautasuna-ren misio-ekintzaren oinarriak pentsatzez eta ihardunez. Ik. Jerusalemgo apostoluen Kontzilioa.

Euskal Herriko kristautasunak misio-ekintza oso aintzakotzat hartu izan du, XVI. mendetik honantza. Hainbat euskal mi-siolari oso ezagun aurkitzen dugu bai Ameri-kean eta bai Asian, eta Afrikan ere bai. Euskal Herriko *erlijioso-ordenen misio-lan historiko eskergaz gain, munduko *diozesie-tan Euskal Herrikoek hartu zuten, aurrenek Eliza Katoliko osoan, misio-herrialde jakin baten ardura beren gain (1948). Eliza Kato-liko osoaren misio-ekintzaren zaindaria eus-kalduna da, hain zuzen: San Frantzisko Xa-bierkoa.

Ik. Misioa; Proselitismoa; Elizaren katoli-kotasuna; Ebanjelizazioa; Misiologia; Misioen munduzabaleko igandea; Kristau-tze-historia.

Paulo Agirrebaltzategi

Misioen munduzabaleko igandea

Urtean behin, gehienetan urriko azkenau-rreko igandez, Eliza Katoliko osoan egiten den egunbeteko ihardunaldia, kristauak misio-erantzukizunaz jaberatzeko, misioetarako dirua biltzeko eta misio-ekintzaren alde otoitz egiteko.

Espanieraz laburduraz eman ohi dute igande horren izena: DOMUND. Euskaraz MI-MUNDIa eta MIMUNDI-igandea esan daiteke.

Ik. Misioak; Misio-mugimendua.

Misiolaria

Misionista ere esaten da. Misio-lanean diharduenari ematen diote titulu hori kris-tauen artean: *herri-misioak ematen dituen-ari et bereziki kristautu gabeko herrialde edo gizartetara Ebanjelioa zabaltzera aldatu denari.

Esanahi zabalagoz, edozein kristau fede-dun ezagutzen du teologiak misiolari-tzat, fedea-ren lekukotza ematera eta Ebanjelioa zabaltzen saiatzera deitua eta besteren ar-tera "bidalia" dagoenez. Ik. Misioa.

Misiolaritza, norberaren fedea eta erli-jioa zabaltzeko iharduera eta beharra adie-razten duenez, ez da kristautasunarena baka-rrik. Erlijio unibertsal guztien dinamismoan dagoen elementua da. *Sangha budistak, esate baterako, muin-muinekoa du *dharma edo bu-dismoa zabaltzea. Monakoak beren lurraldee-tatik harantz joan ohi dira horretarako, misiolari gisa.

Ik. Misioak; Deiera.

Misiolari-kolegioa

Garai batean frantziskotarren artean zeuden komentu bereziak, non elkarrekin bizi bait ziren *herri-misiotan lana egiten zuten *fraideak. Ezagunenak Zarauzkoa eta Herribe-rrikoa ziren Euskal Herrian. Iparraldean ezaguna izan da Hazparneko misionisten etxea, apaiz diozesiarrena.

Ik. Misioak; Misiolaria.

Misiologia

Teologiaren alorretako bat da, Elizaren misioaren oinarri teorikoak, historia eta metodoak irakasten dituen.

Ik. Misio-teologia.

Misionista

Ik. Misiolaria.

Misiozko aurrintzea

Ik. Misio-laneko moldaera.

Mistagogoa

Lehen alditako Elizan kristau-sarbideko sakramentuei, *bataioari eta *eukaristiari, buruzko *katekesia egiten zuena. Erritoen azalpena izan ohi zen gehienbat.

Ik. Sarbidapen-erritoak; Katekumenoa.

Misterioa

Erabat funtsezko kontzeptua da erli-jio-fenomenologian. Maila ezberdinetan era-biltzen da.

Misterio eleusiarrak

1. Jainkozkoa bera adierazten du, eta erlijioak aintzat hartzen duen haraindia edo errealitate traszendentea bera esaten du Misterioa hitzak. Ik. Traszendentzia; Haraindikoa.

2. Sin.: Ezkutapena. Arrazoimenak hautesman ezinezkoa eta *fedez bakarrik ezagutu daitekeena.

3. Erlijiozko errito bereziak, "misterio-erlijioetakoak"; kristautasuneko *sakramentuak ere misteriotzat hartzen ditu teologiak. Ik. Misterio-erlijioa.

4. San Paulok misterioa deitzen du Jainkoaren betidaniko salbamen-asmoa. Kristau-hizkeran, berriz, asmo horren obratze historikoko "gertakari" nagusi bakoitzari (*gizakundeari, Jesusen gurutzeko heriotzari, *piztuerari, etab.i) deritza horrela.

5. Sin.: Gertakaria. *Arrosarioko "misterioak" gertakariak ere esaten dira.

* * * *

Misterioaren kontzeptua ez da adimenarekikoa soilik, giza arrazoimenarentzat ezezaguna edo ulertezina baesterik ez bailitzan misteriozkoa. Misterioa errazoiaren mailara ekartzea litzateke hori.

Misterioaren kontzeptu erlijiozkoa kontzeptu errazionala baino askozaz harantzago doa. R. Otto-ren azalpen klasikoaren arabera, "erlijiozko misterioa, egiazko 'mirum'a, erabat bestelako hori da misterioa; harritu eta txunditu egiten gaituen hori; gauza arrunten, ulertzen eta ondo ezagutzen ditugun eta, beraz, etxeko gertatzen zaizkigun horien barrutitik erabat at dagoen hori; mundu honen ordenaren kontrakoa eta, horregatik, harriduraren harriduraz sorgor uzten gaituen hori da misterioa".

Horrela begiraturik, erabateko gorentasuna, osotasuna eta betetasuna du bere baitan misterioak, eta horren aurrean gizon-emakumeek ttattarra eta mugatua nabari dute beren burua eta izutu egiten dira. Hala ere, erabat haraindikoa eta izugarria bada ere misterioa, mirespen sakona sortzen du gizon-emakumeengan horren gorentasunak. Miresgarria da misterioa eta horren goitasunak erakarri egiten ditu gizon-emakumeak berauen izatearen barru-barrutik. Bestalde, kemena (energia) da misterioa: "berari dagozkio adierazpide sinboliko hauek: bizia, grina, sentikortasuna, nahimena, indarra, higidura, asaldura, iharduera, eragina" (Otto). Ik. Izugarria, zer; Misterio liluragarria; Jainkoaren beldurra.

Direnetan absolutuena, sakonena eta osabeteena agertzen da misterioa, eta beraz, gizon-emakumeak baino ezin goragokoa; baina,

aldi berean, era ezkutuan hari loturik eta, haren erakarpenaren pean daude eta harengana helburuturik nabari dute beren burua horiek.

Jainkotasunaren forma ezberdinei dagokie misterioaren azalpen orokor hori, baina kristau-errebelazioan adiera berezia du. Itun Berrian, fedeak agerturiko Jainkoaren asmoa da misterioa: Jainkoaren Erreinuaren misterioa da (Mt 13,11; Lk 8,10). Jesus gurutziltzatua da Jainkoaren misterio handi hori (1 Kor 2,2; 1,22-25), Jainkoagan betidanik gordeta dagoena (1 Kor 2,6-9).

Kristau-misterioaren berezitasuna, gnostizismoen aurrez aurre, honetan datza: gnostizismo-eskoletan, burutuek edo helburura iritsiek bakarrik ezagutzen dituzte misterioak; kristau-misterioa, berriz, guztiei agertzekoa eta mezutzekoa da (Kol 1,28; 4,3). Hori agertu du Jainkoak, ez berorren goi-beheak ezagutzeko eta ulertzeko bakarrik, eta bai gizon-emakumeek berorren betetasunean partaide izatera irits daitezzen (Ef 3,14-19). Ik. Gnostizismoa.

Ik. Salbarena; Jainkoa; Absolutua, zer; Mistizismoa.

Felix Placer Ugarte
Itz.: Paulo Agirrebaltzategi

Misterio eleusiarrak

Atenai ondoan zegoen Eleusi herrian, Demeter Jainkoaren izenean urtero betetzen zituzten errotoak. Horien bidez jainkozko misterioetan partaide bihurtzen zirela sinesten zuten esku-hartzaileek, eta *biziaren eta *heriotzaren arazoak ulertzeko argia eta onartzeko indarra nabari bide zuten. Giza bizitzaren eta heriotzaren sinbolotzat gari-hazia erabiltzen zuten; eta heriotza eta *piztuera irudikatzen zituzten horren ereintzearen eta ernetzearen bidez.

Ik. Misterioa, 3.

Misterio liluragarria

R. Otto-k, bere Das Heilige (Zer Santua) liburu klasikoan, bi hitz hauen bidez laburbiltzen du numezko zeraren aurreko gizon-emakumeen sentipena eta jarrera: misterio izugarria eta liluragarria ("mysterium tremendum eta fascinans"). Horrela adierazten du gizon-emakumeen funtsezko erlijio-biziper psikologikoa.

Numezko zer liluragarria da, harridura eta mirespena sortzen dituelako gizon-emakumeengan, batetik; bestetik, usteona pizten duelako horiengan misterioak, duen erakarmenaren bidez.

Ik. Misterioa; Numena; Izugarria, zer.